

Vlaanderen
is zorgzaam samenleven

CHECKLIST BRANDVEILIGHEID

Zelfevaluatie voor kleinschalige voorzieningen
zonder medewerkers

DEPARTEMENT
WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID & GEZIN

www.departementwvg.be

INHOUD

1	HOOFDCATEGORIEËN	3
2	INHOUD CHECKLIST	4
2.1	DEEL 1: PREVENTIE – Het voorkomen van brand	4
2.1.1	Opslag van brandbare materialen	4
2.1.2	Opslag van gevaarlijke vloeistoffen en gassen	5
2.1.3	Afvalbeheer	5
2.1.4	Rookbeleid	5
2.1.5	Gebruik van warmtebronnen en keukentoestellen	5
2.1.6	Gebruik en opladen van elektrische toestellen	6
2.2	DEEL 2: ALARMERING EN EVACUATIE – Evacueren en veiligheid garanderen van alle aanwezige personen	7
2.2.1	Detectie en alarmering	7
2.2.2	Alarmeringsprocedure	7
2.2.3	Evacuatieroutes	8
2.2.4	Veiligheidsverlichting	9
2.3	DEEL 3: BRANDBESTRIJDING – Bestrijding van een beginnende brand	9
2.3.1	Brandbestrijdingsmiddelen (haspels, brandblussers, blusdekens)	9
2.3.2	Gebruik brandbestrijdingsmiddelen	9
2.4	DEEL 4: BRANDUITBREIDING BEPERKEN – Schadelijke gevolgen van een brand beperken	10
2.4.1	Brandwerende deuren	10
2.4.2	Brandbare materialen	10
2.5	DEEL 5: BIJSTAND INTERVENTIE – Tussenkomsst van de openbare hulpdiensten vergemakkelijken	11
2.5.1	Signalisatie voor de hulpdiensten	11
2.5.2	Toegang en bijstand hulpdiensten	11
2.6	DEEL 6: BEHEER – Beheer en processen brandveiligheid	12
2.6.1	Sensibilisering medewerkers	12
2.6.2	Controles en onderhoud	12

1 HOOFDCATEGORIEËN

De checklist wordt onderverdeeld in zes onderwerpen.

#	ONDERWERP	REF. WETGEVING ¹
1.	PREVENTIE - Voorkomen van brand	CODEX afd. 2
2.	ALARMERING EN EVACUATIE - Evacuëren en veiligheid garanderen van alle aanwezige personen	CODEX afd. 3
3.	BRANDBESTRIJDING - Bestrijding beginnende brand	CODEX afd. 4
4.	BRANDUITBREIDING BEPERKEN - Schadelijke gevolgen van een brand beperken	CODEX afd. 5
5.	BIJSTAND INTERVENTIE - Tussenkoms van de openbare hulpdiensten vergemakkelijken	CODEX afd. 6
6.	BEHEER - Beheer en processen brandveiligheid	CODEX afd. 2

De onderwerpen worden in het eindrapport met vermelding van prioriteit aangegeven.

PRIORITEIT	
[!!!]	ONMIDDELIJK - Onmiddellijk (zelfde dag/week) te behandelen
[!!]	DRINGEND - Middellange termijn (komende maand/maanden) te behandelen
[!]	TE PLANNEN - Langere termijn (binnen het jaar) te behandelen

Er wordt met onderstaande categorieën gewerkt bij het invullen van de checklist.

CATEGORIE	
[1]	KLEINSCHALIGE VOORZIENINGEN Vraag van toepassing op voorzieningen zonder medewerkers (Codex over het welzijn op het werk is niet van toepassing) Bv. onthaalouder zonder personeel

¹ Codex over het welzijn op het werk, boek III, titel 3, hoofdstuk I t.e.m. VII (Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg)

2 INHOUD CHECKLIST

2.1 DEEL 1: PREVENTIE – HET VOORKOMEN VAN BRAND

2.1.1 Opslag van brandbare materialen

2.1.1.1 *De aanwezige hoeveelheid brandbare materialen (karton, papier, hout ...) is zo minimaal mogelijk: een rondgang per lokaal is gebeurd, overbodige (brandbare) materialen werden verwijderd [!].*

- > Voer per lokaal een rondgang uit om na te gaan hoe de hoeveelheid aanwezige brandbare materialen (papier, karton, hout, afval ...) tot een minimum kan worden teruggebracht.

Bijvoorbeeld

- Stapels papieren documenten en archieven: beperkt dit en bewaar ze in een afzonderlijk lokaal. Verwijder overbodig archief.
- Opslag van materialen: verwijder overbodige of in onbruik geraakte brandbare materialen (papier, karton, hout, afval ...) of decoratie uit het gebouw.

① Een mogelijke brand ontwikkelt zich minder snel wanneer de hoeveelheid brandbare materialen beperkt wordt.

2.1.1.2 *Er bevinden zich geen losse brandbare materialen (karton, papier, hout, afval ...) in de onmiddellijke omgeving van technische installaties en apparaten (kookplaat, oven, koelkast ...) [!!!].*

- > Voer een rondgang uit om voor elk groot elektrisch toestel (bv. kookplaat, koelkast, (microgolf)oven, overige hittebronnen) losse brandbare materialen (karton, papier, hout, afval ...) op minder dan 1 m van het toestel te verwijderen.

① Technische installaties houden een risico op brand in. Wanneer er geen brandbare materialen in de buurt staan, ontwikkelt de brand zich minder snel.

2.1.2 Opslag van gevaarlijke vloeistoffen en gassen

2.1.2.1 *Er bevinden zich geen gasflessen (> 5 l) binnen in het gebouw [!!!].*

> Ga na of de gasflessen vermeden kunnen worden in het gebruik van het gebouw.

① Gasflessen kunnen bijdragen aan een snelle brandontwikkeling. Een omvallende gasfles kan bovendien tot gevaarlijke situaties leiden.

Wanneer gasflessen toch vereist zijn in het gebouwgebruik:

- worden ze beveiligd tegen omvallen (via kettingen of iets dergelijks);
- worden ze in de buitenlucht geplaatst, beschermd tegen weersinvloeden, en op minstens 1 m van gevelopeningen.
- Indien onmogelijk om gasflessen buiten te stockeren:
 - staan ze in een afzonderlijk opslaglokaal met degelijke verluchting (gevelopening);
 - staan ze niet in eenzelfde lokaal met technische installaties of opslag;
 - worden gasflessen met brandbare gassen niet in een kelder geplaatst.

2.1.3 Afvalbeheer

n.v.t.

2.1.4 Rookbeleid

n.v.t.

2.1.5 Gebruik van warmtebronnen en keukentoestellen

2.1.5.1 *Toestellen met een open vlam (kaarsen, open haard, barbecues ...) worden niet gebruikt [!!!].*

> Verwijder deze toestellen en kies eventueel voor een elektrische variant. Bied kaarsen met een ledlamp als alternatief aan.

① Het ondoordacht gebruik van toestellen met open vlam kan zorgen voor het ontstaan van een brand of verwondingen.

2.1.6 Gebruik en opladen van elektrische toestellen

2.1.6.1 *Bij het gebruik en het opladen van elektrische toestellen wordt rekening gehouden met brandveilig gebruik en opladen [!].*

- > Hou bij het gebruiken en het opladen van elektrische toestellen volgende aandachtspunten in het achterhoofd:
 - Het opladen van elektrische apparaten (gsm's, computers, kuistoestellen) gebeurt steeds met de juiste oplader, op een hard oppervlak en zo dicht mogelijk onder een rookmelder.
 - Wanneer laders niet in gebruik zijn, moeten ze altijd uit het stopcontact getrokken worden.
 - De toestellen zijn voorzien van een CE-markering.
 - Verlengsnoeren worden zo weinig mogelijk gebruikt: elektrische apparaten worden zo veel mogelijk rechtstreeks in een stopcontact ingeplugd. Als verlengsnoeren toch nodig zijn, zorg dan dat ze altijd volledig ontrold zijn bij gebruik.
- ① Het ondoordacht opladen van elektrische toestellen kan zorgen voor het ontstaan van een brand.
Voor meer informatie: <https://speelnietmetvuur.be/nl/elektriciteit>

2.1.6.2 *Filters van droogkasten worden altijd schoongemaakt na gebruik [!!].*

- > Maak filters van droogkasten altijd schoon na ieder gebruik.
- ① Het ondoordacht gebruik van toestellen kan zorgen voor het ontstaan van een brand of verwondingen.

2.2 DEEL 2: ALARMERING EN EVACUATIE – EVACUEREN EN VEILIGHEID GARANDEREN VAN ALLE AANWEZIGE PERSONEN

2.2.1 Detectie en alarmering

2.2.1.1 *Er is minimaal één branddetector aanwezig in de leefruimte, in iedere slaapruijnte en in de nachthal [!!!].*

- > Hang bijkomende rookmelders op:
 - in de leefruimte, in iedere slaapruijnte en in de nachthal.
 - Test de branddetectoren regelmatig via de testknop op het toestel (1x/maand).
 - Overweeg het bijkomend plaatsen van een thermische detector in de keuken.
 - Overweeg het plaatsen van bijkomende (klassieke) branddetectoren in de overige lokalen.
 - Plaats de detectoren steeds in het midden van het plafond.
 - Overweeg het aankopen van gekoppelde (draadloze) detectoren als deze nog niet voorzien zijn: een detectie in één ruimte laat ook de andere detectoren in alarm gaan.
- ① Plaats voldoende rookmelders, ze zijn cruciaal om brand en giftige rook te ontdekken en snel te evacueren.

2.2.2 Alarmeringsprocedure

2.2.2.1 *Noodnummers hangen uit in de leefruimte en zijn bekend bij de medewerkers en de aanwezigen [!].*

- > Hang een affiche in de leefruimte met de contactgegevens van hulpdiensten.

Voorzie daarbij minimaal volgende instanties:

- Noodcontact zorginstelling
- Ambulance (112)
- Brandweer (112)
- Politie (101)
- Antigifcentrum (070 245 245)
- Huisarts
- Huisartsenwachtpost

2.2.2.2 Een affiche met richtlijnen evacuatie en brandbestrijding hangt uit [!].

- > Hang een affiche 'Wat te doen bij brand?!' in de leefruimte, met een stappenlijst van uit te voeren acties bij brand.
Volgende stappen moeten minimaal opgenomen worden:
 - Blijf rustig!
 - Bel 112 (waar, wat, slachtoffers?)
 - Evacueer: roep luid 'brand!' en laat iedereen evacueren naar de verzamelplaats. Gebruik de rode drukknoppen indien aanwezig.
 - Onderneem indien mogelijk een bluspoging (blusdeken/brandblusser). Breng jezelf niet in gevaar!
 - Evacueer: verzamel op de verzamelplaats.
 - Controleer of iedereen er is en wacht de hulpdiensten op.

2.2.3 Evacuateroutes

2.2.3.1 De vluchtroutes tot buiten zijn gekend bij iedere aanwezige, de bijkomende of alternatieve routes zijn ook bekend [!!].

- > Maak de aanwezigen bewust van de mogelijke vluchtroutes bij brand.
 - Leg de vluchtroute bij brand vast: dit is de meest veilige en snelste manier naar buiten. Het is vaak de route via het trappenhuis of de gang naar de buitendeur.
 - Denk na over alternatieve vluchtroutes wanneer de eerste vluchtroute niet gebruikt kan worden. Vluchten kan bijvoorbeeld ook via een achterdeur, een raam, een dakterras, een tweede trappenhuis ... naar de openbare weg of zo ver mogelijk van de buitengevel.
 - Zorg dat deze vluchtroutes altijd vrij gebruikt kunnen worden, hou ze vrij van hindernissen.

2.2.3.2 De evacuatie van het gebouw wordt minstens 1x per jaar ingeoefend via een evacuatie-oefening [!!].

- > Oefen in eerste instantie voor een aangekondigde evacuatie volgens de normale vluchtroute.
 - Zorg dat iedere aanwezige aan de oefening deelneemt en benadruk het belang van de oefening.
 - Kijk of iedereen rustig en vlot tot de verzamelplaats geraakt.
 - Wanneer een geslaagde evacuatie-oefening plaatsvond, oefen dan volgende keer een niet-aangekondigde evacuatie in. Voorzie eventueel een oefening waarin de normale vluchtroute versperd is.
 - Evalueer elke oefening en stuur bij waar nodig. Koppel terug naar alle aanwezigen.
 - Oefen met jongere kinderen de evacuatie op een speelse manier (rollenspel, spelvorm): een evacuatie-oefening kan hen soms angstig maken.

2.2.3.3 *Alle deuren op de vluchtroutes tot buiten kunnen vlot en onmiddellijk door de begeleiders ontgrendeld en geopend worden [!!!].*

- > Kijk na of alle deuren tot buiten vlot geopend kunnen worden bij evacuatie.
 - Wanneer deuren op slot zijn, is de sleutel vlakbij of is er een procedure voorzien om de deur onmiddellijk te openen.

2.2.3.4 *Obstakels op de vluchtroute hinderen de vlotte evacuatie niet [!!].*

- > Verwijder obstakels die een vlotte evacuatie kunnen hinderen. Plaats geen losse objecten (planten, bankjes, speelgoed, tassen ...) in de vluchtroutes. Gebruik eventuele vrije ruimte onder de trap niet als opbergruimte.
 - Objecten zoals jassen, tassen e.d. kunnen wel als kapstokken voorzien zijn.
 - Voorzie een stelselmatige rondgang ter controle van eventuele hindernissen.

2.2.3.5 *Als kinderen en/of personen met een beperking aanwezig zijn in het gebouw, zijn de vluchtroutes ook voor hen vlot bruikbaar [!!!].*

- > Verwijder obstakels die een vlotte evacuatie kunnen hinderen. Bekijk of deze personen extra begeleiding nodig hebben bij evacuatie door inoefening.

2.2.4 **Veiligheidsverlichting**

n.v.t.

2.3 DEEL 3: BRANDBESTRIJDING – BESTRIJDING VAN EEN BEGINNENDE BRAND

2.3.1 **Brandbestrijdingsmiddelen (haspels, brandblussers, blusdekens)**

2.3.1.1 *Er is een blusdeken en brandblusser aanwezig in de keuken [!!].*

- > Voorzie een blusdeken en brandblusser voor elke keuken waar een kookplaat, oven of andere grote verwarmingselementen aanwezig zijn en plaats ze op een makkelijk bereikbare en zichtbare plaats in de keuken.

2.3.2 **Gebruik brandbestrijdingsmiddelen**

n.v.t.

2.4 DEEL 4: BRANDUITBREIDING BEPERKEN – SCHADELIJKE GEVOLGEN VAN EEN BRAND BEPERKEN

2.4.1 Brandwerende deuren

2.4.1.1 *De deuren van slaapkamers en nachthallen worden altijd dichtgehouden na gebruik [!].*

- > Kijk na of deuren van slaapkamers en nachthallen die uitgeven op deze slaapkamers altijd gesloten kunnen worden (in het bijzonder 's nachts) en communiceer dit aan de begeleiders.
 - ① Het sluiten van slaapkamerdeuren zorgt ervoor dat bij brand giftige rook zich minder snel kan verspreiden.

2.4.2 Brandbare materialen

2.4.2.1 *Er is geen permanente brandbare decoratie (papier, karton, textiel ...) in de vluchtwegen [!].*

- > Doe een rondgang en beperk de brandbare decoratie (papier, karton, makkelijk brandbaar textiel ...) op het traject van de vluchtwegen tot een minimum.
 - Gebruik brandbaar textiel of smeltende kunststoffen nooit als decoratie of plafondbekleding.
 - Plaats de decoratie op een afstand > 1 m van lampen, technische apparaten en andere hittebronnen.
 - Plaats de decoratie niet vlak naast (nood)uitgangen.
 - ① Brand in de vluchtwegen kan de evacuatie verhinderen.

2.4.2.2 *Er worden geen grote hoeveelheden kunststoffen materialen (plastics) als meubilair gebruikt [!].*

- > Overweeg de aankoop van meubilair uit natuurlijke materialen (hout, metaal ...) of met brandvertragende eigenschappen ter vervanging.
 - ① Kunststoffen materialen zorgen voor grote hoeveelheden giftige rook bij brand.

2.4.2.3 *Er worden geen grote hoeveelheden (losse) kunststoffen (gordijnen, kussens ...) gebruikt [!].*

- > Probeer zo weinig mogelijk zachte kunststoffen (kussens, gordijnen ...) te gebruiken. Ga voor varianten.
 - ① Kunststoffen materialen zorgen voor grote hoeveelheden giftige rook bij brand.

2.5 DEEL 5: BIJSTAND INTERVENTIE – TUSSENKOMST VAN DE OPENBARE HULPDIENTEN VERGEMAKKELIJKEN

2.5.1 Signalisatie voor de hulpdiensten

2.5.1.1 *Het huisnummer van het gebouw is vanop de weg duidelijk leesbaar, ook in het donker [!!].*

> Verwijder eventuele begroeiing of andere obstakels, vervang eventueel het huisnummer door een groter exemplaar of een exemplaar met een meer contrasterende achtergrond (bv. zwarte letters op witte achtergrond).

① Bij brandweerinterventie kan een onduidelijk huisnummer voor onnodige vertraging zorgen.

2.5.2 Toegang en bijstand hulpdiensten

2.5.2.1 *Wanneer het gebouw bereikbaar is via een toegangsweg of inrit, wordt deze altijd vrijgehouden zodat de hulpdiensten het gebouw vlot kunnen bereiken [!!].*

> Zorg dat de inrit altijd vrijgehouden wordt: de toegang mag niet versperd worden door bv. geparkeerde auto's.

- Zorg dat ook aan de inrit het huisnummer voldoende duidelijk leesbaar is.

① Bij brandweerinterventie kan een versperde toegangsweg voor onnodige vertraging zorgen.

2.5.2.2 *Er zijn afspraken gemaakt in verband met opvang en briefing van de openbare hulpdiensten bij interventie [!].*

> Maak duidelijke afspraken over wie de hulpdiensten opwacht bij interventie.

- Wijs iemand aan die bij interventie de hulpdiensten opwacht, hen een korte briefing en uitleg over het incident, het gebouw en de instelling geeft.
- Deze persoon moet ook op de hoogte zijn van de ligging van de hoofdafsluiters elektriciteit en gas.

① Bij interventie kan een niet-georganiseerde opvang van de hulpdiensten voor onnodige vertraging zorgen.

2.6 DEEL 6: BEHEER – BEHEER EN PROCESSEN BRANDVEILIGHEID

2.6.1 Sensibilisering medewerkers

n.v.t.

2.6.2 Controles en onderhoud

2.6.2.1 Er wordt voldaan aan volgende verplichtingen i.v.m. controles en onderhoud [!!].

Installatie	Periodiciteit (+ na aanpassing installatie)	Nazicht door*
Elektriciteit – laagspanning	Om de 25 jaar	Erkend organisme
Verwarmingsinstallaties	Jaarlijks (of tweejaarlijks indien gasinstallatie > 20 kW)	Bevoegd technicus
Autonome rookmelders	Minstens jaarlijks (bij voorkeur driemaandelijks)	Bevoegd persoon

* Nazicht gebeurt door ofwel:

- een bevoegd persoon: persoon binnen de voorziening die is aangesteld om deze controle uit te voeren en die over de nodige kennis, middelen en vaardigheden voor deze controle beschikt;
- een bevoegd technicus: persoon buiten de voorziening die volgens de toepasselijke regelgeving bevoegd is om deze controle uit te voeren;
- een erkend organisme: extern vennootschap met erkenning van de Federale Overheidsdienst Economie om bepaalde wettelijke keuringen uit te voeren.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Karine Moykens
Secretaris-generaal
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 Brussel

Samenstelling

Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)

In samenwerking met:

FPC Risk

Productcoördinatie en vormgeving

Afdeling Communicatie en Informatie – Team Communicatie

Depotnummer

D/2023/3241/050

Uitgave

Januari 2023